

Psykologisk institutt

Eksamensoppgave i PSY1011/4111 – Psykologiens metodologi

Faglig kontakt under eksamen: Eva Langvik

Tlf.: 73 59 19 60

Eksamensdato: 11. desember 2015

Eksamenstid (fra-til): 09:00-13:00

Hjelpemiddelkode/Tillatte hjelpemidler: Ingen

Annen informasjon:

Målform/språk: Bokmål

Antall sider: 2

Antall sider vedlegg:

Kontrollert av:

Dato

Sign

Alle spørsmålene skal besvares

- 1.** Hva vil det si å operasjonalisere variabler?
Gi et eksempel på en operasjonalisering av **to** ulike **psykologiske** begrep og gjør rede for hvilket målenivå variablene har.
- 2.** Redegjør for likheter og forskjeller mellom t-test og enveis ANOVA.
- 3.** Hva må din Z-skåre på en test være for at du skal være blant de fem prosentene som fikk flest poeng på denne testen?
Begrunn svaret.
- 4.** Hva vil det si at et resultat er statistisk signifikant?
- 5.** Gjør rede for hvordan man kan benytte observasjon som datainnsamlingsmetode
- 6.** Gjør rede for likheter og forskjeller mellom Grounded Theory og IPA.
- 7.** Hva ligger i begrepet forskningsdesign, og hva avgjør valg av design?
- 8.** Hvilke utfordringer er knyttet til å gjøre psykologisk forskning på barn?

Sensorveiledning PSY 1011/PSYPRO4111

Alle oppgavene skal besvares, men en oppgave som er ubesvart vil ikke umiddelbart medføre stryk. Ta kontakt for å få tilgang til undervisningsmateriellet som er benyttet (eks pensum og forelesnings-slides).

- 1. Hva vil det si å operasjonalisere variabler? Gi et eksempel på en operasjonalisering av to ulike psykologiske begrep og gjør rede for hvilket målenivå variablene har.*

Svar. Her er det fint om de starter med en definisjon/forklaring av begrepet operasjonalisering. Altså en fremgangsmåte for å kunne gjøre en psykologisk egenskap om til tall. Det er viktig at studentene gir eksempler på psykologisk variabler. Lykke og angst er sikkert noe som går igjen, og mange vil sikkert peke på standardiserte instrument som en god måte, -samt noe som oftest vil gi kontinuerlig målenivå da det ikke er naturlig å snakke om totalt fravær (absolutt nullpunkt, noe som kreves for at det skal være ratio-nivå).

Noen vil kanskje gi eksempler på at man operasjonaliserer ved smileansikt, som kan og ordinal/nominal, eller avkryssing Ja/nei (kategorisk/Nominal). Kanskje nevner noen NEO PI R for å operasjonalisere personlighetstrekk med. Noen kan ha operasjonalisert et begrep på to ulike måter osv, men dette er ikke av stor betydning. Det viktigste er at studentene får frem at de vet hva operasjonalisering er og at de har kunnskap om målenivå (nominal-ordinal-intervall og ratio).

- 2. Redegjør for likheter og forskjeller mellom t-test og enveis ANOVA.*

Begge benyttes i kvantitativ metode, for hypotesetesting. Slutningsstatistikk. Begge deler er parametriske tester som undersøker forskjeller i gjennomsnitt. Begge har urelatert/uavhengig/mellomgruppe og avhengig/relatert/innengruppe varianter. Kun en grupperingsvariabel (som kalles faktor i ANOVA), men i ANOVA har denne variabelen 3 eller flere nivå. t-test undersøker kun forskjeller mellom to gjennomsnitt. Vil ved begge testene ha høy t og F verdi, for da har man store forskjeller mellom snittene og små forskjeller innad i gruppene. Stort antall deltakere vil gjøre det lettere å få signifikante resultat ved begge testene. Noen kan kanskje nevne at frihetsgrader ved t-tester er knyttet til antall deltakere, mens i ANOVA regner man frihetsgrader både for antall deltakere og antall grupper.

- 3. Hva må din Z-skåre på en test være for at du skal være blant de fem prosentene som fikk flest poeng på denne testen? Begrunn svaret.*

Svar: Her trenger de ikke gi nøyaktig verdi. Det holder at de sier at z-skåren må være høyere enn 1.96. De må begrunne svaret med at z-skårer er transformerte råskårer, og at i en z-fordeling så er gjennomsnitt alltid 0 og standardavviket alltid 1. Ved å bruke kunnskap om normalfordelingen, vet de at 2.5 % av observasjonen vil befinne seg over 1.96 og 2.5 % vil være mindre enn -1.96. Noen kan kanskje her gjøre rede for normalfordelingen, -hvor mange prosent som befinner seg innenfor 1, to og tre standardavvik fra snittet.

4. *Hva vil det si at et resultat er statistisk signifikant?*

Svar: Dette handler om at det er mindre enn 5 eller 1 prosent sannsynlighet for at resultatet man fikk skyldes tilfeldigheter, gitt at H_0 (nullhypotesen) om «ingen sammenheng/forskjell» er riktig. Noen kan sikkert her trekke inn det med at Tro er gradert, problemet med falsifikasjon osv.. Noen kan også komme til nevne det at statistisk signifikans ikke alltid betyr at det er signifikant, altså viktig, i en overført betydning. Noen trekker kanskje inn 4 mulige utfall i hypotesetesten og noen kan også nevne statistisk styrke.

5. *Gjør rede for hvordan man kan benytte observasjon som datainnsamlingsmetode.*

Observasjon som innsamlingsmetode finner man både i kvantitativ og kvalitativ forskningsmetode. Den varierer i grad av involvering/deltagelse og struktur. Strukturert observasjon har klare kodingskjema/rutiner. Strukturert observasjon uten aktiv deltagelse av forsker er vanligere i kvantitativ forskning, f-eks eksperiment. Noen kan også nevne forskning på barn her, og «strange situations» som er brukt som eksempel på forelesning. Noen vil nok nevne Patton og fire typer deltagende observasjon, -der kun tre er deltagende.

6. *Gjør rede for likheter og forskjeller mellom Grounded Theory og IPA.*

Svar: Her vil det være naturlig å trekke inn fellestrekk ved kvalitative metoder når likheter beskrives. Kodingen har mange fellestrekk i de to retningene, og IPA har blitt kritisert for å være for lik GT. Begge er blitt kritisert for å ha for naivt syn på språk.

Ulikheter: GT har mål om å generere ny teori, benytter teoretisk utvalg, større uenigheter innad i GT. Utviklet av sosiologer. IPA, Smith, 1996, -spesifikt for psykologien, vil belyse teori/utfordre heller enn å utvikle ny. Større fokus på individet (idiografisk), forskeren fortolker deltakernes fortolkninger osv. Fra oppsummeringstabell:

IPA	Smith	Forståelse Psykologisk	Semistrukturert intervju	Fortolkning Teori
Grounded theory	Glaser Strauss Corbin Charmaz	Forståelse Prosesser Makro	Intervju/observasjon Teoretisk utvalg	KKM L-F-L kod. Fokusert K. Memoer Teoribygging

Fra Slide: Retninger som fokuserer på deltakernes opplevelse/forståelse og retninger som fokuserer på språk

(her er både GT og IPA en av de som fokuserer på deltakernes opplevelse/forståelse)

Kvalitative metoder benytter et litt annet begrepsapparat i forhold til kvalitetssikring

Skal også gi troverdige og pålitelige resultat, som ofte kan overføres til andre kontekster enn selve forskningssettingen.

Er induktiv, og noen vil sikkert legge vekt på forskjell mellom induksjon/deduksjon

Forskeren er sitt eget verktøy, vanskeligere å vurdere kvaliteten på egen evne til å intervju.

Lettere å sjekke reliabiliteten til en test.

Kan ofte ha større utfordringer ift etikk, pga problemer med anonymisering

Legger (ofte) mer vekt på epistemologiske grunnlag

Fra slide, som oppsummerer fokuset i kvalitative metoder (ikke meningen at de skal huske dette, men det oppsummerer det vi har fokusert på:

“is an effort to understand situations in their uniqueness as part of a particular context and the interactions there. This understanding is an end in itself, so that it is not attempting to predict what may happen in the future necessarily, but to understand the nature of that setting—what it means for participants to be in that setting, what their lives are like, what’s going on for them, what their meanings are, what the world looks like in that particular setting. . . . The analysis strives for depth of understanding.”

7. *Hva ligger i begrepet forskningsdesign, og hva avgjør valg av design?*

Plan for gjennomføring av studiet er essensen i Design. Hva, Hvem, hvor, når hvordan. Først må man tenke på forskningsspørsmålet; er man opptatt av opplevelser, individet, språk osv: Kvalitativt: Sammenheng, forekomst, kausalitet: Kvantitativ: Er kausalitet av interesse: eksperiment. Penger og andre ressurser er også avgjørende. Og tidsaspektet. Naturlig å trekke inn forskjellen mellom kvalitativ og kvantitativ forskningsmetode. NB, viktig at studentene ikke blander sammen design med selve testene som benyttes (F, t Kji osv). Om vi ønsker å se på egenskapene til et psykologisk fenomen og deltakerens opplevelser må man bruke kvalitativt design (samler inn data på få deltakere, deltagende observasjon og intervju, kvalitative analyseretninger)

8. *Hvilke utfordringer er knyttet til å gjøre psykologisk forskning på barn?*

Svar: her er det etiske viktigst, -problemer med fritt og informert samtykke. Men absolutt et pluss om man også nevner at det er vanskelig/umulig å intervju barn, -gi de instruksjoner i et eksperiment, spørreskjema vil ikke fungere, -for eldre barn; pass på at språket er enkelt, evt bruke smileys i stedet for items i spørreskjema. Altså: etisk utfordrende men også praktisk.